

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 722

van **VINCENT VAN PETEGHEM**

datum: 29 juni 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Overheidsopdrachten - Innovatie

De overheid is een grote actor en kan innovatie actief ondersteunen met een aangepast beleid voor haar overheidsopdrachten. De inzet van de aankoopmacht van de overheid als een instrument voor vraaggedreven innovatiestimulering kan leiden tot een versterking van de internationale concurrentiepositie van onze bedrijven en stelt de overheid in staat om via innovatieve oplossingen haar eigen werking en dienstverlening te optimaliseren.

De Europese Commissie vraagt uitdrukkelijk inspanningen om de deelname van kmo's aan overheidsopdrachten in het algemeen en innovatief en duurzaam aanbesteden in het bijzonder te verhogen.

Het is wettelijk niet mogelijk om bij overheidsopdrachten bedrijven te bevoordelen, maar er kunnen wel modaliteiten in de overheidsopdrachten worden opgenomen die de drempels voor kmo's verlagen.

1. Wat zijn de grootste drempels voor kmo's bij Vlaamse overheidsopdrachten?
2. Wat zijn de grootste drempels voor jonge ondernemingen bij Vlaamse overheidsopdrachten?
3. Welke richtsnoeren en doelstellingen worden er gegeven aan de aanbestedende diensten inzake deelname van kmo's?
4. Welke richtsnoeren en doelstellingen worden er gegeven aan de aanbestedende diensten inzake innovatie?
5. Welke richtsnoeren en doelstellingen worden er gegeven aan de aanbestedende diensten inzake duurzaam aanbesteden?
6. Wat is het aandeel van kmo's (aantal en percentage) bij Vlaamse overheidsopdrachten de afgelopen drie jaar? Wat is het aandeel van kmo's bij Vlaamse overheidsopdrachten in volume (euro) de afgelopen drie jaar?
7. Wat is het aandeel van ondernemingen jonger dan drie jaar (aantal en percentage) bij Vlaamse overheidsopdrachten de afgelopen drie jaar? Wat is het aandeel in volume (euro) de afgelopen drie jaar?
8. Bij hoeveel Vlaamse overheidsopdrachten (aantal en percentage) wordt gewerkt met een innovatiepartnerschap waarin voorzien in de wet van 17 juni 2016?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 722 van 29 juni 2020

van **VINCENT VAN PETEGHEM**

1. De belangrijkste drempels voor kmo's bij Vlaamse overheidsopdrachten zijn:
 - a) Onvoldoende vertrouwdheid met overheidsopdrachten. Hierdoor hebben kmo's niet altijd zicht op de opportuniteiten die overheidsopdrachten voor hen kunnen bieden. Kmo's maken nog te weinig gebruik van de beschikbare platformen zoals het e-notificationplatform, waar overheidsopdrachten worden gepubliceerd. Ook aanbestedende overheden zijn niet altijd op de hoogte van het marktaanbod van kmo's.
 - b) De administratieve lasten die gepaard gaan met het inschrijven op overheidsopdrachten. Zeker om deel te nemen aan opdrachten die de Europese drempelbedragen bereiken, moet een kmo aanzienlijke tijd investeren in formaliteiten.
 - c) De soms strenge minimumeisen die worden gesteld bij overheidsopdrachten, onder meer op het vlak van financieel-economische draagkracht en technische bekwaamheid.
 - d) De onzekerheid om een overheidsopdracht gegund te krijgen doordat overheidsopdrachtenprocedures een maximale mededinging stimuleren.
2. De drempels voor jonge ondernemingen zijn gelijkaardig aan deze voor kmo's in het algemeen. Voor jonge ondernemingen kunnen strenge selectiecriteria (bijvoorbeeld het beschikken over referenties) en mogelijk ook de gehanteerde betalingstermijnen zwaarder doorwegen dan bij kmo's in het algemeen.
3. De bevordering van de deelname door kmo's aan overheidsopdrachten vormt één van de doelstellingen van het [Vlaams plan overheidsopdrachten](#) dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

De aanbestedende overheden worden gestimuleerd om steeds rekening te houden met de kenmerken van de markt. Tijdens de voorbereiding van een overheidsopdracht kan aan de hand van de marktconsultatie onderzocht worden of er kmo's opereren op de markt die de opdracht op een efficiënte manier kunnen uitvoeren. Een kennisuitwisseling tussen een aanbestedende overheid en marktspelers is belangrijk om kennis van de markt te vergroten en meer kmo's een kans te geven. De Vlaamse overheid reikt via verschillende kanalen informatie en instrumenten aan die kmo's stimuleren en ruggeleunen om mee te dingen naar overheidsopdrachten.

De opdrachtdocumenten worden opgesteld in heldere, toegankelijke en transparante bewoordingen. Zo worden de administratieve lasten waar mogelijk beperkt en worden waar nodig heldere instructies gegeven voor de opmaak van de offerte.

Daarnaast wordt aangeraden om op een slimme wijze om te gaan met (minimale) eisen en gunningscriteria, door na te gaan of deze een hinderpaal vormen voor kmo's. Dit om een gelijk speelveld te creëren, waarbij kmo's eventuele schaalnadelen kunnen compenseren door hun vooruitstrevendheid op het vlak van duurzaamheid en innovatie.

Ook het opdelen van opdrachten in percelen wordt ingezet als middel om de toegang tot overheidsopdrachten laagdrempeliger te maken. Het voorwerp en de aard van de opdracht moeten een opdeling echter toelaten en het moet verenigbaar zijn met de financiële en economische efficiëntie en kwaliteitsgarantie. De omvang van de percelen moet haalbaar zijn voor een groot deel van de kmo's die in de betrokken sector actief zijn.

Stipte betalingen zijn belangrijk voor de liquiditeit en het financieel beheer van ondernemingen, in het bijzonder voor kmo's. In het kader hiervan werden ook reeds [richtlijnen voor stipte betalingen bij overheidsopdrachten](#) opgemaakt. Deze richtlijnen benadrukken het gebruik van elektronische facturatie en het zinvol toepassen van de verificatie- en betalingstermijn.

De Vlaamse overheid lanceerde bovendien twee initiatieven om de deelname door start-ups aan overheidsopdrachten te verhogen: [kopen bij start-ups](#) en [Sandbox Vlaanderen](#). Beide initiatieven willen behoeften die door start-ups ingevuld kunnen worden, detecteren en op een laagdrempelige wijze in een overheidsopdracht vormgeven.

4. Om aanbestedende diensten aan te moedigen om hun aankoopbudgetten in te zetten op innovatie biedt het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) niet enkel advies en informatie aan aanbestedende diensten, maar ook intensieve begeleiding en financiële ondersteuning aan publieke organisaties die innovatieve oplossingen (diensten, producten, systemen, ...) willen laten ontwikkelen, testen en valideren. PIO selecteert de projecten na open oproepen voor voorstellen. De huidige portfolio aan innovatieprojecten omvat meer dan 70 projecten en vormt de basis om expertise op te bouwen inzake het aankopen van innovatie, en overheidsactoren te inspireren om overheidsopdrachten als instrument voor innovatie in te zetten. Meer info over de lopende projecten is beschikbaar op <http://innovatieveoverheidsopdrachten.be/lopende-projecten>.
5. Het inzetten op duurzame (en innovatieve) overheidsopdrachten vormt ook één van de doelstellingen van het Vlaams plan overheidsopdrachten. Daarbij krijgt het begrip "duurzaamheid" een ruime invulling. Zowel ecologische, sociale als ethische overwegingen worden hieronder begrepen. Overheidsopdrachten vormen een instrument om andere beleidsdoelstellingen i.v.m. duurzaamheid (bv. inzake klimaat, circulariteit, sociale economie, ethische productie, ...) mee te helpen verwezenlijken. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn dat het verduurzamen van overheidsopdrachten als beleidsthema niet geïsoleerd is, maar verbonden met andere beleidsthema's zoals kmo-participatie en in verband wordt gebracht met economische concepten als levenscycluskosten en alternatieve contractvormen aangezien die katalysatoren voor duurzaamheid kunnen zijn.

Het verduurzamen van overheidsopdrachten is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van iedere entiteit, maar vanuit zijn bevoegdheid inzake het beleid overheidsopdrachten is het aan de minister-president om overkoepelende initiatieven te nemen. Het Facilitair Bedrijf zorgt hierbij voor een centrale beleidscoördinatie, een uitgebreid instrumentarium, een projectwerking en een structurele verduurzaming van zijn portfolio aan raamovereenkomsten. De centrale werking stelt de entiteiten in staat hun eigen doelstellingen voorop te stellen en te realiseren.

- Een website die alle informatie, instrumenten (handleidingen, duurzaamheidscriteria, modelclausules) en het beleid i.v.m. duurzame overheidsopdrachten bundelt: <https://overheid.vlaanderen.be/duurzame-innovatieve-overheidsopdrachten>

- Een centraal aanspreekpunt waar entiteiten van de Vlaamse overheid terecht kunnen met vragen i.v.m. duurzame overheidsopdrachten (bv. het nazicht van een clause, specifieke info over een bepaalde productgroep, ...): <https://overheid.vlaanderen.be/aanspreekpunt-duurzame-overheidsopdrachten>
- In het kader van de projectwerking zijn o.m. het project i.v.m. de implementatie van de CO₂-prestatielader (<https://overheid.vlaanderen.be/co2-prestatieladder>) en het TruStone-initiatief (<https://overheid.vlaanderen.be/natuursteen>) op te merken.
- De courante raamovereenkomsten in het portfolio worden zo sterk mogelijk verduurzaamd, evenwel binnen de grenzen van de juridische, logistieke, financiële en economische haalbaarheid. Naast de courante raamovereenkomsten voor meubilair realiseerde Het Facilitair Bedrijf parallelle raamovereenkomsten voor *refurbished* meubilair. De intentie is om dit in de toekomst meer te doen en parallel aan de courante raamovereenkomsten ook circulaire raamovereenkomsten aan te besteden. Het totaalaanbod aan raamovereenkomsten stelt de entiteiten van de Vlaamse overheid in staat om duurzame goederen en diensten af te nemen met een minimum aan administratieve lasten.
- Voor dienstvoertuigen worden er gelet op het Europese wetgevend kader per voertuigklasse o.m. minimale ecoscores opgelegd (<https://overheid.vlaanderen.be/omzendbrief-kb/bz/2017/4>)

6-7. Om tot een goede rapportering te komen registreren de entiteiten van de Vlaamse overheid hun overheidsopdrachten in de rapporteringsmodule van eDelta (eDelta Vereenvoudigde Registratie). Er wordt momenteel gewerkt aan een oplossing om deze data te koppelen aan een dienst die informatie bevat over de grootte van de ondernemingen. Deze oplossing zal moeten toelaten om in de nabije toekomst te rapporteren over de deelname van kmo's aan overheidsopdrachten, wat op heden helaas nog niet mogelijk is.

8. Momenteel werden nog geen overheidsopdrachten geplaatst door middel van een innovatiepartnerschap. Het agentschap Informatie Vlaanderen en het agentschap Innoveren en Ondernemen bereiden momenteel wel, in samenwerking met het Facilitair Bedrijf, een innovatiepartnerschap voor in het kader van een project van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten.